

KESKUSTELUALOITE 1/2007 vp

Metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Suomelle tärkeän metsäteollisuuden toimintaedellytykset ovat kriisiytymässä. Parin viime vuosikymmenen aikana maailmantaloudessa tapahtuneiden muutosten lisäksi aivan viime aikoina tapahtunut kehitys on edelleen heikentänyt alan näkymiä. Venäjän hallitus on korottamassa portaittain pyöreän puun vientitululle ja siten rajoittamassa venäläisen tuontipuun käyttöä raaka-aineena. Kotimaassa hallitus suunnittelee muuttavansa perintöveroa niin, että kotimaisen puun markkinoille tulo saattaa hidastua. Valtiontalouden kehysbudjetissa ei ole riittävästi otettu huomioon toimialan kehitys- ja toimintatarpeita.

Metsäteollisuuden osuus Suomen tavaraviennistä on noin neljännes eli 11,5 miljardia euroa. Tuotanto perustuu suurelta osin kotimaisiin uudistuviin raaka-ainevaroihin, ja siten sen välilliset vaikutukset kansantalouteen ovat tuntuvasti suuremmat kuin teollisuudessa keskimäärin. Metsäteollisuus on Suomessa keskittynyt harvoille paikkakunnille, joten teollisuudenalan työllisyyden ja sen maksamien palkkojen alueellinen merkitys ja välillinen työllistävä vaikutus ovat suuria, vaikka alan työpaikat ovat vähentyneet viime vuosikymmenten aikana selvästi. Metsäklusterin vahvistaminen on myös kytköksissä uusien energiategniikoiden kehittämistyöhön.

Maailmantalouden muutokset ja uusien tuottajamaiden tulo maailmanmarkkinoille ovat siirtäneet kysynnän painopisteen Suomelle tärkeistä vanhoista vientimaista Aasiaan. Teknologinen kehitys sekä panosmarkkinoiden ja tuotantokus-

tannusten muutokset ovat aiheuttaneet yhden merkittävimmistä murroksista Suomen metsäteollisuuden historiassa. Toimintaympäristön muuttuminen on kääntänyt Suomelle tärkeiden paperituotteiden reaalihintakehityksen laskuun kuluneiden kahden vuosikymmenen aikana. Vaikka metsäteollisuusyhtiöiden tuottavuus on kehittynyt kansainvälisestikin ottaen nopeasti, ei se ole kyennyt estämään laskevien lopputuotteiden hintojen vaikutusta yhtiöiden kannattavuuteen.

Metsäteollisuuden merkittävimmät kustannuserät ovat raaka-aineet, energia, ulkopuoliset palvelut ja työvoima. Nopeimmin kasvaneet kustannuserät 1990-luvun alun jälkeen ovat olleet kuljetus sekä tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvät ulkopuolelta ostetut palvelut. Jälkimmäinen heijastaa sekä tietotekniikan merkityksen kasvua yleensä että yritysten toiminnan muuttumista maailmanlaajuiseksi.

Puuraaka-aineen hinta on Suomessa maailman korkein. Erityisesti kantohinnoissa ero kilpailijamaihin on tuntuva. Tehtaalle toimitetun raaka-aineen hinnoissa ero hieman tasoittuu, koska korjuu- ja kuljetusketjun tehokkuudella on kustannuksia kyetty puristamaan kilpailijoita pienemmiksi. Jatkossa tilanne voi muuttua entistä huonompaan suuntaan. 1990-luvun puolivälissä suoritettun metsälainsäädännön kokonaisuudistuksen uudelleenarviointiin on syntynyt myös tältä osin selkeä tarve.

Heinäkuun alussa Venäjän vientitulli nousee neljästä eurosta vähintään kymmeneen euroon

kuutiolta. Ensi vuoden huhtikuussa tullia on kaavailtu korotettavaksi vähintään 15 euroon ja vuoden 2009 alussa vähintään 50 euroon kuutiolta. Toteutuessaan tämä synkin skenaario lamauttaa suomalaisen metsäteollisuuden toimintaedellytykset vakavalla tavalla.

Kaavaillut muutokset metsätilojen sukupolvenvaihdon perintöverojen helpotuksista sisältävät myös vakavan uhan puuntarjonnan vähentymiselle. Metsäverojärjestelmässä syksyllä 1992 tehdyt muutokset pinta-alaverotuksesta myynnin verotukseen ovat myös olleet vaikuttamassa puunhuollollisten ongelmien syntyyn.

Metsäteollisuus on energiaintensiivinen teollisuuden ala. Tärkeimmät energianlähteet ovat puu, vesivoima, ydinvoima, maakaasu ja turve, eli metsäteollisuus käyttää valtaosin vähäpäästöistä energiaa. Tehtailla käytetyistä polttoaineista lähes 75 prosenttia on puuperäisiä. Vuoden 2005 alussa EU aloitti sisäisen hiilidioksidipäästöjen kaupan, mikä muutti teollisuuden kilpailukykyolosuhteita.

Metsäteollisuus on Suomessa pitkien etäisyyksien vuoksi hyvin riippuvainen tie- ja rata-

verkon kunnosta. Käsittelyssä olevassa valtioneulouden vuoden 2008—2011 kehyksissä ei ole riittävästi otettu huomioon alan tie- ja rataverkon ylläpidon ja kehittämisen tarpeita. Erityisesti alemman tieverkon sekä rataverkon perusparannusmäärärahat ovat selvästi alimitoitettuja. Metsäteollisuuden raskaiden kuljetusten varmistamiseksi on turvattava 25 tonnin rataverkon aikaansaaminen. Raskaiden kuljetusten toteuttaminen ja turvallisuus edellyttävät päätieverkon investointien ohella myös alempiasteisen tieverkon nykyistä parempaa kuntoa. Myös vesiteiden hyödyntäminen on otettava huomioon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun metsäteollisuutemme vaikeasta tilanteesta Suomessa ja tarvittavista toimista, joilla kansantaloudellisesti tärkeän toimialan ja koko metsäklusterin toimintaedellytykset voidaan turvata tulevaisuudessa.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 2007

Kari Rajamäki /sd
Eero Heinäluoma /sd
Tarja Filatov /sd
Jouko Skinnari /sd
Jukka Gustafsson /sd
Bjarne Kallis /kd
Päivi Räsänen /kd
Reijo Laitinen /sd
Matti Kangas /vas
Unto Valpas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Erkki Virtanen /vas
Anneli Kiljunen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Lauri Kähkönen /sd
Sirpa Paatero /sd
Esa Lahtela /sd

Marjaana Koskinen /sd
Matti Saarinen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Jutta Urpilainen /sd
Merja Kuusisto /sd
Pentti Oinonen /ps
Pertti Virtanen /ps
Pauliina Viitamies /sd
Antti Vuolanne /sd
Ilkka Kantola /sd
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Jyrki Yrttiaho /vas
Raimo Vistbacka /ps
Katja Taimela /sd
Tuula Väättäinen /sd
Tero Rönni /sd